

WWF

2/2025

Kort och gott på svenska

MOT DET BÄTTRE MED TRÖGKRYPARENS UTHÅLLIGHET

Trögkryparen är ett drygt millimeterstort djur med oöverträffad uthållighet. De tål köld på hundratals grader, högt tryck och radioaktiv strålning. Man har lyckats väcka trögkrypare som har varit frysta i tiotals år till liv.

Ibland känns det som att även naturskyddare måste vara lika uthålliga som trögkrypare. På senare tid har vi fått utstå farligt reaktionära saker och fått tolerera ett fruset attitydklimat där naturen har getts en mycket marginell ställning inom politik och samhällsdebatt.

I början av året fattade regeringen i Finland ett beslut om kriterier, på grundval av vilka gamla skogar som med tanke på naturen är ytterst värdefulla kan väljas till skyddsobjekt. Kriterierna blev så stränga att det i praktiken är omöjligt att hitta något nytt att skydda. Detta trots att vår skogsnatur utarmas på ett alarmerande sätt.

Även inom EU finns det tecken som väcker oro. I värsta fall innebär planerna på en avreglering att lagarna som skyddar naturen försvagas.

Naturskyddarnas uthållighet sätts på prov och vi behövs mer än någonsin. Till skillnad från trögkryparna klarar vi inte endast tuffa förhållanden – vi ändrar dem och gör dem bättre. Tack till dig som stöder WWF för att du deltar i ändringen tillsammans med oss.

Jari Luukkonen
Jari Luukkonen
generalsekreterare

Även en liten balkong kan HJÄLPA POLLINATORER

TEXT MINNA NYRHINEN-BLAZQUEZ

Pollinatorernas viktigaste livsmiljöer är utrotningshotade i Finland. Det är möjligt att erbjuda kompletterande näring till pollinerande insekter i stadsmiljön.

Fiskehamnen i Helsingfors är, precis som namnet antyder, ett gammalt och maritimt hamnområde där det under drygt 15 år har byggts kvarter med bostadshus. I områdets våningshus kan man lägga märke till att nästan varje lägenhet, även de minsta, har en egen balkong.

Även doktoranden **Elina Sirén** noterade det stora antalet balkonger när hon promenerade i området.

”Fiskehamnen är ett exempel på ett mycket tätt bebyggt område där det finns begränsade möjligheter att göra stadsmiljön grönare. När jag tittade på balkongerna kom tanken att undersöka om de kunde vara till hjälp”, säger Sirén.

Pollinatorer behöver kompletterande livsmiljöer och näring i stadsmiljöer, eftersom deras viktigaste livsmiljöer är utrotningshotade i Finland. Vegetationen i vårdbiotoper, såsom ängar och åkrar, kan föras in i våningshus genom att plantera till exempel backnejlika, blodnäva eller kungsmynta, som även används som kryddört, i balkongkrukor och planteringslådor.

Detta är också upplägget för Siréns pågående undersökning. Tillsammans med arkitekten och forskaren **Lena Jegard** undersöker Sirén på totalt 10–20 balkonger i Åbo och Tammerfors vilken potential balkonger har för att öka naturens mångfald. Undersökningen finansieras av Tammerfors universitets forskningsplattform för hållbar stadsforskning TURNS.

”Deltagarna får till sina balkonger växter, som främst växer i Finlands natur och som lockar pollinatorer, och tillbehör samt anvisningar för hur växterna ska skötas. Inledningsvis kartlägger vi även balkongens tidigare användningsändamål och motivationen att delta i undersökningen”, berättar Sirén.

Även balkongens egenskaper, såsom bostadsvåning, väderstreck och storlek antecknas. Undersökningen börjar i maj och avslutas på hösten, då deltagarna får berätta om hur planteringen lyckades och om sina observationer under växtsäsongen.

© EMMA COLIN

”Var och en av invånarna tar hand om växterna enligt sina egna färdigheter. Om växterna dör är det också ett undersökningresultat”, säger Sirén.

Inglasning är en utmaning

Siréns forskarpar Lena Jegard är som arkitekt särskilt intresserad av hur balkongernas fysiska egenskaper, såsom inglasning, påverkar balkongträdgården. Jegard nämner att inglasning är ett särdrag hos finländska balkonger som knappt används någon annanstans i världen.

”Inglasningar har installerats i Finland sedan 1980-talet. Idag anses det till och med vara standard och den främsta metoden för att till exempel minska bullerstörningar. Men det är inte helt problemfritt”, säger hon.

Enligt Jegard orsakar inglasning till exempel att balkongerna blir alltför varma.

”Dessutom, om glastrutorna hålls stängda hela tiden, har pollinatorerna naturligtvis inte tillgång till nektar och pollenet, även om det skulle finnas många pollinatorvänliga växter på balkongen.”

I Siréns och Jegards undersökning ingår även inglasade balkonger. För dessa mäter man separat temperaturen och luftfuktigheten på balkongen och installerar en enhet som registrerar när rutorna är stängda och när de är öppna.

Forskarna är intresserade av huruvida man genom att göra balkongen vildare kan stärka människornas relation till naturen på ett bredare plan. Kan man tänka sig balkongen och dess planteringar mer som

en trädgård som inte ständigt blommar, men som får oss att tänka på naturen och att ta hand om den?

”När människor till exempel ser insekter på sin balkong kanske de blir mer intresserade av dem. Och en trädgård på balkongen är åtminstone ur ett tillgänglighetsperspektiv ett sätt att komma i kontakt med naturen”, funderar Sirén.

En del av en större helhet

Enbart balkonger räcker inte till och kan inte ersätta pollinatorernas livsmiljöer i naturen, men som en del av ett större nätverk av grönområden blir även en liten balkongs inverkan större. Till exempel en balkong i närheten av stadens parkområde kan förbättra näringsmöjligheterna för pollinatorer som trivs i parken, såsom humlor.

”En rastplats kan finnas i ängsblommorna i husbolagets odlingslådor och nästa i grannhusets trädgård. Därifrån kan humlans resa fortsätta till ett närliggande företags vildvuxna gård och därifrån tillbaka till boplaten i närskogen”, berättar WWF:s skyddsexpert **Eeva-Liisa Korpela**.

Exemplen visar hur många olika typer av områden som kan ingå i nätverket av grönområden – man kan ge naturen utrymme till exempel vid vägkanter eller omkring parkeringsplatser.

”Det viktiga är att anta attityden att vildvuxet kan vara vackert”, säger Korpela.

Att låta ett område bli vildvuxet är att bekämpa naturförlusten i den egna närmiljön. Elina Sirén berättar att detta också ligger bakom balkongundersökningen.

”Naturförlust är ett enormt samhällsproblem, så vi måste vända på både små och stora stenar för att hitta lösningar”, säger hon.

Kampanjen Ala villiksi (Bli vildare) lyfter fram naturgärningar

WWF gör amatörträdgårdsmästarens, kommunernas och företagens mångfaldsgärningar synliga med kampanjen Ala villiksi (Bli vildare). Kampanjen startade förra året och redan under den första säsongen gav finländarna mer än två miljoner kvadratmeter plats för naturen på sina egna gårdar och balkonger. Det fanns deltagare från alla landskap i Finland, från Åland ända till nordligaste Lappland.

”Människor är uppenbart beredda att agera för sin egen närnaturens bästa och behöver konkreta sätt att göra det på”, säger Korpela glatt.

På kampanjwebbplatsen, på adressen alavilliksi.fi, kan man i räknaren ange antalet kvadratmeter som man låtit bli vildvuxet och typen av område, det vill säga om det är fråga om en balkong, trädgård, gård vid sommarstuga eller annat område, såsom en företagstomt.

”I många trädgårdar finns det säkert redan element som ökar naturens mångfald som man kan lägga till i kvadratmetrarna. De som började förra året kan också anmäla sina nya kvadratmeter, om det vildvuxna området är större än förra året”, säger Korpela.

Kampanjens huvudsakliga samarbetspartner är OP Gruppen, som vill hjälpa pollinatorer och uppmuntra sina banker och sin personal att göra sin närmiljö lite vildare. Andelsbankerna har till exempel tagit fram anvisningar för att göra fastigheterna mer vildvuxna.

”Många andelsbanker har varit intresserade av att eventuellt göra bankägda fastigheter vilda, och vi vet redan att åtminstone ett gräsområde ska förvandlas till en äng. Flera banker har kontaktat oss och frågat om till exempel anläggande av ängar”, gläder sig OP Gruppens byggherredirektör **Markku Estola**.

Varje kvadratmeter är värdefull

Utöver kvadratmeterräknaren erbjuder Ala villiksi-kampanjens webbplats massor av tips om att låta områden bli vildvuxna som kan tillämpas på många olika objekt, från balkonger till stora tomter. Det enklaste sättet att gå med är att minska skötseln av ett område och se om det börjar växa upp ängsväxter som är viktiga för pollinatorer.

Korpela påminner om att varje kvadratmeter som anges i räknaren är värdefull.

”Att låta ett område bli vildvuxet är ett sätt med låg tröskel att vara med och göra ett viktigt arbete för pollinatorerna. Och pollineringen gynnar ju också skörden från den egna gården eller balkongen, om man odlar nyttoväxter där”, säger Korpela. ■

Nya

FRAMGÅNGAR

Tack för ditt stöd! Dessa aktuella framgångar skulle inte vara möjliga utan våra stödjare och vårt långsiktiga naturskyddsarbete. Fler framgångshistorier hittar du på wwf.fi/suojelusaavutukset

© ANTTI HAAVISTO / WWF

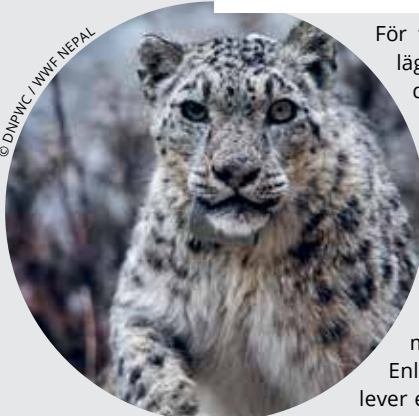

25 000 kilo fettblandning städades bort från Hangös stränder och skärgård

I mars slutfördes hopsamlingen av de fettklumpar som upptäcktes i Hangö i slutet av januari. Man hittade fettklumpar i Hangö både på fastlandet och på öar, och också i Raseborg städades man bort fettklumpar på enskilda platser, bland annat i Ekenäs nationalpark. Det var viktigt att få bort fettblandningen från naturen innan vädret blev varmare, eftersom den hade kunnat skada den vattenfrånstötande egenskapen i vattenfåglarnas fjäderdräkt när fettblandningen smälte. Totalt samlades cirka 25 000 kilo fettblandning upp från naturen. Rengöringen av Hangös stränder från fettklumpar visade frivilligarbetets styrka och människornas vilja att hjälpa till. Våra frivilliggruppers arbetsinsats i städningen var betydande, sammanlagt nästan 300 dagsverken.

Nästan 400 snöleoparder i Nepal

© DNPWC / WWF NEPAL

För första gången har en kartläggning av antalet snöleoparder slutförts i Nepal. Enligt en färsk beståndsuppskattning lever totalt 397 snöleoparder i Nepal. Våra kollegor i Nepal hjälpte myndigheterna med räkningen. I beståndsuppskattningen användes till exempel data från viltkameror och avföringsprover. Enligt de färska uppgifterna lever en betydande del av Nepals snöleoparder utanför de skyddade områdena. Även i dessa områden behövs skyddsåtgärder. Vi stöder skyddsarbetet för snöleoparder i Nepal med Finlands utrikesministeriums utvecklingssamarbetsmedel och med faddrarnas understöd.

Över 1,2 miljoner finländare deltog i WWF:s Earth Hour

© EARTH HOUR IN APURA

Lördagen den 22 mars firades återigen världens största miljöevenemang, WWF:s Earth Hour. Enligt en enkätundersökning som vi har beställt från YouGov deltog i år över 1,2 miljoner finländare i åldern 15-79 år i evenemanget. Under Earth Hour kl. 20.30-21.30 släcktes lamporna i många hem, offentliga byggnader och kända landmärken i en timme som en symbolisk gest för klimatet och naturen.

Tusentals finländare förespråkar kolsänkor

© PINJA SILVONEN / WWF

Redan över 11 000 finländare har undertecknat vårt upprop där vi kräver att regeringen agerar för att stärka skogarnas kolsänkor. I uppropet krävs att beslutsfattarna uppdaterar klimatplanen för markanvändningssektorn och säkerställer att Finlands klimatneutralitetsmål uppnås senast år 2035. Skogsvård och skogsbruk spelar en avgörande roll för att uppnå målet. Man bör försöka minska averkningen måttligt och särskilt utsläppen från dränering av torvmarker måste fås under kontroll. Läs mer om uppropet på adressen wwf.fi/metsienhiilinielu.

Fadderhörnan

Var det något i tidningen som du tyckte var extra roligt att läsa eller blev någon fråga obesvarad? Har du ett tips om artikel till oss? Ge respons! Du når oss via e-post på adressen **toimitus@wwf.fi**.

Vi ringer till en fadder!

I telefonen svarade **Terttu**, som varit WWF:s Östersjöfadder sedan 2009.

Du har länge varit Östersjöfadder. Vad fick dig att bli fadder? "Naturskyddet är mycket viktigt för mig. Jag gillar att det finns mycket natur omkring mig, såsom hav och skog. Jag uppskattar möjligheten att gå ut i naturen."

Vad är din favoritsysselsättning i naturen? "Jag gillar att vandra i skogen bland alla träd. Att tillbringa tid ute i naturen är det bästa jag vet!"

Vilka saker är enligt dig de viktigaste inom naturskyddet under de kommande åren? "Att skydda olika miljöer så att vi även i framtiden har natur att röra oss i."

Stödjarservice

Telefon: 040 192 3112, vardagar kl. 9–16

E-post: donator@wwf.fi, wwf.fi/kummipalvelu

Address: WWF Finland, stödjarservice, Fågelviksgatan 10, 00500 Helsingfors

Donationskonto: FI41 1572 3000 0111 89

BIC (Swift) NDEAFIHH

MobilePay-donationsnummer: 24620

© ALEXANDRA ANTELL / WWF

Siru Mutttilainen och Pilvi Pulma hjälper faddarna i Stödjarservicen.

Hälsningar från Stödjarservicen!

Pilvi Pulma har arbetat i WWF:s Stödjarservice i 15 år och trivs bra i sitt arbete.

"Det är inspirerande att prata med människor som möjliggör vårt naturskyddsarbete. De bästa diskussionerna är de där människor berättar hur viktigt det är för dem att donera och skydda naturen", berättar Pilvi.

Under årens lopp har främst tekniken och ändringar i olika betalningsmetoder orsakat huvudbry. Problemen har dock alltid kunnat lösas.

Siru Mutttilainen är ett nyare ansikte inom Stödjarservicen. När tidningen kommer ut har hon arbetat i ett par månader.

"För närvarande är de flesta som kontaktar oss faddrar som vill byta från papperstidning till digital tidning. Det är bra, eftersom övergången till digital tidning är en miljövänlig lösning", påminner Siru.

Stödjarservicens tips för faddrar under sommaren är att uppdatera kontaktuppgifterna via webbformuläret på adressen wwf.fi/tukijapalvelu. Ändringarna kan göras till exempel från sommarstugans brygga. Med samma formulär kan man även uppdatera tidningsprenumerationen till den digitala versionen.

Stödjarservicen har jour hela sommaren. Tveka inte att kontakta Siru och Pilvi via e-post eller telefon!

TA EN TITT I BUTIKEN!

© HANNA TYRVAINEN / WWF

Nyhet i WWF:s webbutik: Populär t-shirt i ny färg

T-shirten med pandalogotyp finns nu i en fräsch grön nyans. T-shirten pryds av en liten svart tryckt logotyp på bröstet och är tillverkad i ekologisk bomull.

Genom att köpa praktisk, ansvarsfull och tidlös stil i WWF:s webbutik understöder du WWF:s viktiga arbete för att skydda utrotningshotade arter och livsmiljöer. **kauppa.wwf.fi**.